

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Aleny Priellovej, JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Viera Pepelovej v právnej veci žalobcov: **1/ JUDr. J. J.**, správca konkurznej podstaty úpadcu **B. S., a.s., B., R. N. X., B. a X./ A., s. r. o., P., Š. X.**, IČO: X., obaja zastúpení advokátom JUDr. J. C., B., B. C. X., proti žalovanému **S. I., a. s., B., D. X.**, IČO: X., zastúpený advokátom JUDr. D. I., N. V. X., B., **o neúčinnosť právneho úkonu a o vrátenie 10 000 000 Sk s prísl.**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2010, č. k. 4Obo 10/09-174, vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp.zn. 7Cb 342/01, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2010, č. k. 4Obo 10/2009-174 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. októbra 2008, č. k. 7Cb 342/2001-154 v napadnutej časti **m e n í** tak, že žalobu žalobcu **1/ z a m i e t a .**

Žalobca 1/ je povinný zaplatiť žalovanému 11 440,95 Eur náhrady trov konania na účet právneho zástupcu.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 16. októbra 2008, č. k. 7C342/01-154 vyhovel žalobe a určil neúčinnosť voči konkurzným veriteľom úpadcu mandátnych zmlúv, uzavretých medzi úpadcom a žalovaným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996. Žalovanému uložil povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty 10 000 000 Sk so 17 % úrokom z omeškania od 11. apríla 2001 až do zaplatenia a žalobcovi nahradiť trovy konania v sume 163 250 Sk. Žalobu žalobcu 2/ zamietol.

Rozhodol tak s odôvodnením, že predmetom mandátnych zmlúv uzavretých 10. mája 1996 a 16. augusta 1996 bolo vykonanie odbornej pomoci pri prieskume trhu, nadviazanie obchodných kontaktov s výrobcami uvedenej techniky, organizačné zabezpečenie týchto obchodných kontaktov a stretnutí na účet mandatára a výroba manipulačnej techniky. Žalovaný nepredložil súdu žiadne dôkazy o tom, že zmluvne dojednané plnenie žalobcom poskytol. Na základe uvedených skutočností súd uzavrel, že zmluvným stranám muselo byť zrejmé, že cieľom uzavretia mandátnych zmlúv bolo ukrátiť konkurzných veriteľov budúceho úpadcu. Dohodnutá cena po 5 000 000 Sk bola nadsadená, nereálna a bola v zmluvách jednoznačne dohodnutá s cieľom odčerpať finančné prostriedky z účtu žalobcu 1/, neskôr úpadcu, ktorý sa do úpadku dostal aj z dôvodu žalovaným odčerpaných finančných prostriedkov. Z uvedeného dôvodu súd žalobe vyhovel vo vzťahu k žalobcovi 1/. Keďže správca konkurznej podstaty úpadcu úspešne odporoval, súd uložil žalovanému aj povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty sumu 10 000 000 Sk spolu s úrokom z omeškania ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Na odvolanie žalovaného, ktoré podal do časti, ktorou bolo žalobe vyhovené, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, preskúmal vec v napadnutej časti a dospel k záveru, že rozhodnutie je vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 19. januára 2010, č. k. 4Obo/10/09-174 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z obsahu napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, z akého dôvodu súd prvého stupňa uviedol, že v danom prípade mohol žalobca odporovateľnosť uplatniť a na základe akých dôvodov dospel k záveru, že ide o mandátne zmluvy neúčinné a na základe čoho zaviazal žalovaného vrátiť do konkurznej

podstaty sumu získanú na základe mandátnych zmlúv. Ďalej uviedol, že z predložených dokladov je zrejmé, že žalobca keď uplatnil právo na odporovanie mandátnych zmlúv, považoval ich za platné, čo je základnou podmienkou pre určenie neúčinnosti zmlúv. Žalobca pri uplatnení nároku vychádzal z toho, že ide o mandátne zmluvy platné a fakt, či na uzavretie zmlúv splnomocnil spoločnosť C. T., s. r. o., nepokladal za sporný. Spochybnenie tejto skutočnosti žalovaným, či úpadca na uzavretie zmluvy splnomocnil inú spoločnosť, pokiaľ úpadca vychádza z toho, že ide o zmluvu platne uzavretú, je právne irelevantné. Pokiaľ žalovaný bol názoru, že mandátne zmluvy neboli platne uzavreté, bolo jeho vecou, aby platnosť mandátnych zmlúv spochybnil, čo však v jeho záujme nebolo, a preto ide o obranu účelovú. Fakt, že žalovaný na základe mandátnych zmlúv plnenie vo výške 10 000 000 Sk prijal a v tom čase netvrdil, že ide o zmluvy neplatné, sporný nie je. Z uvedeného dôvodu rozhodnutie v napadnutej časti potvrdil.

Na podnet žalovaného podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Súčasne navrhol odklad vykonateľnosti podľa § 243ha ods.1 O. s. p. Žiadal mimoriadnym dovolaním napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu žalobcu 1/ zamietnuť. Žalovanému priznať náhradu trov konania. Je toho názoru, že rozsudkami konajúcich súdov bol porušený zákon, nakoľko súdy vec nesprávne právne posúdili (§ 243f ods.1 písm. c/ O. s. p.). Poukázal na ustanovenie § 15 zákona č. 328/1991 Zb. v znení platnom do 1. februára 1998 (ďalej len ZKV) a na prechodné ustanovenie § 70a ods. 1, 2, 3, ZKV. Uviedol, že mandátne zmluvy medzi úpadcom a žalovaným boli uzavreté 16. augusta 1996 a 10. mája 1996. Návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu bol podaný 23. septembra 1993. Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 22. apríla 1998. Konajúce súdy posúdili otázku neúčinnosti mandátnych zmlúv nesprávne, pretože aplikovali právnu úpravu účinnú od 1. februára 1998 (§ 15 ZKV). Správne mali aplikovať právnu úpravu účinnú v čase uzavretia mandátnych zmlúv. Tým, že súdy aplikovali nesprávne ustanovenie právneho predpisu, vec nesprávne právne posúdil. Podľa názoru dovolateľa súdy mali prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. februára 1998 vyložiť tak, že na posúdenie predpokladov odporovateľnosti právnych úkonov uskutočnených pred 1. februárom 1998 sa použije právna úprava účinná pred 1. februárom 1998 (§ 15 ZKV) a následne mali túto právnu úpravu aplikovať na skutkový stav. Uviedol, že z vecného hľadiska je medzi hmotnoprávnou úpravou pred 1. februárom 1998 a od 1. februára 1998 zásadný rozdiel. Podľa skoršej úpravy bolo možné odporovať právnomu úkonu ku ktorému došlo „ v posledných troch rokoch „

a podľa neskoršej právnej úpravy bolo možné odporovať právnomu úkonu, ku ktorému došlo „ v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu“.

Právna úprava v ZKV pred 1. februárom 1998 bola v zásade identická so všeobecnou hmotnoprávnou úpravou odporovateľnosti právneho úkonu ustanovenou Občianskym zákonníkom (§ 42a). Odporovaciú žalobu bolo po vyhlásení konkurzu možné podať do troch rokov od uskutočnenia právneho úkonu. Povaha tejto lehoty nie je v judikatúre ani v doktríne sporná. Ide o lehotu hmotnoprávnou, prekluzívnu, uplynutím trojročnej lehoty právo odporovať právnomu úkonu zaniká. Súd prihliada na uplynutie lehoty aj bez námietky žalovaného. Skutočnosť, že žalobca 1/ žalobou podanou 17. apríla 2001 odporoval právnym úkonom uskutočneným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996, mali konajúce sudy vyhodnotiť tak, že žaloba je podaná po trojročnej prekluzívnej lehote a teda aplikáciou ustanovenia § 15 ZKV v znení účinnom pred 1. februárom 1998 mali žalobu zamietnuť. Nakoľko pre meritórne rozhodnutie veci nie je potrebné doplnenie skutkového stavu, navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu žalobcu 1/ zamietol.

Žalovaný vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu sa v celom rozsahu stotožnil s argumentami generálneho prokurátora uvedenými v mimoriadnom dovolaní. Je taktiež toho istého názoru ako generálny prokurátor, že odporovateľnosť mandátnych zmlúv v tomto konaní sa má posudzovať podľa právnej úpravy účinnej do 1. februára 1998. Preto navrhuje aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu žalobcu 1/ zamietne a uložil mu nahradiť žalovanému trovy prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania.

Žalobca mimoriadne dovolanie považuje za nesprávne, vychádzajúce z neúplných podkladov. Navrhuje mimoriadne dovolanie zamietnuť a zamietnuť aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, lebo v súčasnosti prebieha exekučné konanie a mohlo by dôjsť k zmareniu vymoženého súdom priznaného nároku na uspokojenie pohľadávky, ktorá patrí do konkurznej podstaty úpadcu B. S., a.s.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.2 O. s. p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas a že smeruje proti rozhodnutiam, proti ktorým je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, mimoriadne dovolanie prejednal a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Argumentácia generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní sa týka výkladu ustanovenia § 70a ods.1 a 3 a § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení do

1. februára 1998 a od 1. februára 1998 (ďalej len ZKV), na základe ktorých sa posudzuje odporovateľnosť mandátnych zmlúv uzavretých medzi úpadcom B. S., a. s., B. a žalovaným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996.

Podľa ustanovenia § 70a ods.1 ZKV, konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sú dokončí podľa doterajších predpisov, ak ďalej nie je ustanovené inak.

Ustanovenia § 4a, § 4b ods.1, § 15, §16, § 28 ods.2, § 66a, 66b, 66c, 66d, 66e a 66f sa vzťahujú aj na konania uvedené v odseku 1, právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované (§ 70a ods.3 ZKV).

Podľa ustanovenia § 15 ods.2 ZKV v znení účinnom do 1. februára 1998, odporovať možno právnym úkonom, ktoré dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy a právnym úkonom, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi, alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb, to však neplatí, ak druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa nemohla pri náležitej starostlivosti poznať.

Podľa ustanovenia § 15 ods.2 ZKV v znení účinnom od 1. februára 1998, odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 1999, PL.ÚS 38/99, publikovaného pod č. 197/1999 Z.z. ustanovenie § 70a ods.2 ZKV stratilo účinnosť 4. augusta 1999 a k ustanoveniu § 70a ods. 3 ZKV Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že zakotvuje nepravú retroaktivitu, ktorá je prípustná, avšak len v prípade, ak nie je v rozpore s ochranou nadobudnutých práv. Ďalej sa v citovanom náleze uvádza, že z pohľadu tzv. pravej ako aj nepravej retroaktivity právnych noriem je podstatnou otázkou ochrany nadobudnutých práv, ktoré by preto neskoršia právna úprava už nemala zhoršovať, ale (pro futuro) len zlepšovať.

Ustanovenie § 70a ods. 3 ZKV, ktoré upravuje okrem iného časovú pôsobnosť právnej úpravy odporovateľnosti obsiahnutej v § 15 ZKV, účinnej od 1. februára 1998, je preto potrebné vykladať v súlade s uvedenými zásadami právnej istoty a ochrany nadobudnutých

práv. Napokon samotné ustanovenie § 70a ods. 3 v poslednej vete stanovuje, že právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované, teda tie ktoré nastali pred 1. februárom 1998.

Konkurz na majetok úpadcu B. S., a. s., B. bol vyhlásený 22. apríla 1998, aplikácia právnej úpravy, ktorú aplikovali oba sudy, by znamenala, že by bolo možné odporovať právnym úkonom urobeným v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu, t.j. od 22. apríla 1995 a právo odporovať by bolo možné uplatniť do 22. apríla 2001. Odporovať predmetným mandátnym zmluvám by bolo možné nie do 10. mája 1999 a 16. augusta 1999 (úprava do 1. februára 1998) ale až do 22. apríla 2001 (úprava od 1. februára 1998). Takéto predĺženie lehôt by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv.

Dovolací súd sa stotožnil s výkladom prechodných ustanovení generálnym prokurátorom v mimoriadnom dovolaní, že hmotnoprávne predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu uskutočneného pred 1. februárom 1998 sa posúdia podľa právnej úpravy účinnej pred 1. februárom 1998 a hmotnoprávne predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu uskutočneného po 1. februári 1998 sa posúdia podľa právnej úpravy účinnej po 1. februári 1998.

Podľa právnej úpravy do 1. februára 1998 bolo možné odporovať právnym úkonom iba v trojročnej prekluzívnej lehote. Táto lehota v prípade predmetných mandátnych zmlúv uplynula 10. mája 1999 a 16. augusta 1999. Uplynutím uvedených lehôt došlo k zániku práva. Žalobca podal žalobu na súd 17. apríla 2001, teda po zániku práva, a preto bolo potrebné žalobu zamietnuť.

Rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa v časti, ktorou žalobe vyhovel, sú vecne nesprávne, keďže vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dovolací súd preto podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods.2 O. s. p. rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.

V konaní bol úspešný žalovaný, preto má právo na náhradu trov celého konania podľa § 243b ods.4 v spojení s § 224 ods.1 a § 142 ods.1 O. s. p. Žalovaný bol v konaní zastúpený advokátom, vznikli mu trovy právneho zastúpenia za tieto úkony právnej pomoci: príprava a prevzatie veci, stanovisko k žalobe z 18. júla 2001, vyjadrenie k žalobe z 28. mája 2004, vyjadrenie zo 7. marca 2008, účasť na pojednávaní 16. októbra 2008, odvolanie z 3. decembra 2008, prevzatie a príprava zastúpenia 3. marca 2010, podnet na podanie

mimoriadneho dovolania z 31. marca 2010 a vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu zo 4. júna 2010, po 32..650 Sk (1083,80 Eur) za úkon, raz paušálna náhrada hotových výdavkov 136 Sk (4,51 Eur), trikrát paušálna náhrada po 190 Sk (6,31 Eur) a trikrát paušálna náhrada po 7,21 Eur, náhrada za stratu času 20 polhodín v sume 6 340 Sk (210,45 Eur), DPH 19 201 Sk (637,36 Eur) a 625,71 Eur, spolu 11 272,62 Eur (339 599 Sk). Spolu s náhradou za použitie motorového vozidla 16. októbra 2008 Bratislava - Košice a späť (818 km) v sume 5 071 Sk (168,33 Eur) trovy žalovaného predstavujú sumu 11 440,95 Eur (§ 10, 16 ods.4 vyhl. Č. 655/2004 Z. z.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. júna 2010

JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.